

Kansalaistoimijälähtöisen kehittämisen toimintasuunnitelma Kymenlaaksoon 2014 - 2020

1. Kansalaistoimijälähtöisen kehittämisen tausta, toimijat sekä alueet

1.1. Mitä on kansalaistoimijälähtöinen kehittäminen?

Kansalaistoimijälähtöinen toiminta perustuu asukkaiden omiin, ei ulkopuolelta tuleviin kehittämistarpeisiin ja ideoihin sekä kokoaa ja aktivoi ihmisiä alueen kehittämistyöhön mukaan. Toimintatavassa paikallisille ihmisille annetaan kehittämisresursseja ja luotetaan kansalaisten kykyyn ottaa vastuuta sekä kehittää omaehtoisesti aluettaan. Tavoitteena ei ole pelkästään ongelmien korjaaminen vaan myös ennalta ehkäisevä kehittäminen. Paikallinen kehittäminen kaupunkialueilla pohjautuu paikallisten toimijoiden yhteistyössä laatimaan toimintasuunnitelmaan. Toimintasuunnitelman teko on osallistavaa ja avointa. Käytännön toiminta kohdistuu niille alueille, joilla ei toteuteta maaseuturahastosta rahoitettua yhteisölähtöistä paikallista kehittämistä (Leader-toimintatapa).

Kotkan ja Kouvolan keskusta-alueilta saatu viesti kertoo toimijoilla olevan kiinnostusta ja voimavaroja lähteä mukaan kansalaistoimijälähtöiseen alueen kehittämistyöhön yhteisen työtavan perusteella. Keskeiset kehittämisajatukset ovat samankaltaisia maaseutualueiden kanssa. Kuitenkin maaseudulla kannetaan enemmän huolta palvelujen ja työpaikkojen sekä nuorten vähenemisestä, kun taas keskustoissa kaivataan vahvana elävää yhteisöllisyyttä. Keskustoissa halutaan madaltaa aitaa maaseudun ja kaupungin välillä sekä lisätä arkipäivän kontaktia luontoon.

Sepran ja Pohjois-Kymen Kasvun näkökulmasta yhteistyön ja yhteisen toiminnan mahdollistaminen alueiden välillä on tarpeen ja hyödyttää koko Kymenlaakson kattavaa toiminta-alueita kokonaisuudessaan. Suuri osa asukkaista vaikuttaa työn tai vapaa-aikansa puitteissa sekä maaseudulla, että kaupunkialueella, joten raja ei käytännössä ole niin selvä kuin millaisena se rahoitusvälineiden karttarajauksissa näyttäytyy.

Molempien Leader-ryhmien strategian painopisteet toteutuvat myös keskustojen toiminnassa. Niin ne kuin Kansalaistoimijälähtöisen kehittämisen toimintasuunnitelma Kymenlaaksoon 2014-2020 tukevat hyvin Kymenlaakson maakuntaohjelman 2014–2017 painopistettä Vetovoimainen Kymenlaakso niin kohderyhmien kuin toimenpiteiden osalta. Lisäksi ne tukevat Toimeenpanosuunnitelman 2015-2016 toimintalinjan keskeisiä toimenpiteitä toimintalinjan 3 painotuksen Kansalaistoimijälähtöinen kehittäminen: asukaslähtöisten toimintatapojen ja palvelujen kehittämisen osallisuuden tukemiseksi -toimenpiteiden osalta

1.2. Sepra ja Kasvu toimijoina

Sepra toimii eteläisessä Kymenlaaksossa, Pyhtäältä Miehikkälään ulottuvalla alueella ja Pohjois-Kymen Kasvun toiminta-alue on maakunnan pohjoisosassa kattaen Kouvolan ja Iitin. Sepra ja Kasvu ovat rekisteröityneitä yhdistyksiä joiden tarkoitus on tukea toiminta-alueidensa paikallista kehittämistä sekä luoda uusia edellytyksiä työllistymiselle ja yritystoiminnalle. Yhdistysten toiminta on kaikille avointa.

Sepra tukee erityisesti uutta luovaa ja yhteistyöhön perustuvaa paikallista toimintaa. Kehittämistyöllä halutaan lisätä toimijoiden hankeosaamista sekä tukea kansainvälistymistä. Toiminnan painopiste on maaseutualueilla mutta paikalliskehittämistä toteutetaan myös saaristossa sekä kaupungeissa keskusta-alueilla. Jäsenmaksu (henkilöjäsenet 10 € ja yhteisöt 30 €) pidetään niin pienenä, ettei liittyminen ole varallisuudesta riippuvaista vaan kaikkien ulottuvilla. Henkilöjäseniä on v. 2014. 140 ja yhdistysjäseniä 40, myös alueen kunnat ovat jäseniä. Jäsenmäärän uskotaan kasvavan toiminnan laajentuessa kaupunkialueille ja vahvemmin kalatalouspuolelle sekä saaristoon.

Kasvun toiminnan tarkoituksena on kannustaa maaseudun ja kaupunkialueiden asukkaita alueensa kehittämistyöhön, säilyttää maaseutu ja kaupunkialue elinvoimaisena sekä lisätä paikalliseen kehittämiseen liittyvää osaamista ja kokemusten vaihtoa kansainvälinen yhteistyö mukaan lukien. Yhdistyksessä on v. 2014 267 jäsentä, myös kunnat ovat jäseniä. Jäsenmaksu on henkilöjäseniltä 10 € ja yhdistyksiltä 35 €. Pohjois-Kymen Kasvu tuo Leader-toimintatavan mukaisesti lisäarvoa aluekehittämiseen paikallistoimijoista lähtevällä paikkaperusteisella kehittämisotteella. Se sisältää laajaa kenttätoimintaa ja asiakkaan tarpeista lähtevää joustavaa palvelua. Koko toiminta perustuu verkostomaiseen työskentelytapaan ja kumppanuuteen (kumppanuuspöytä-toimintatapa). Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat toiminnan perustana. Toiminta on avointa kaikille väestöryhmille tasapuolisesti.

1.3. Kymenlaakson kaupunkikeskustat Kotka ja Kouvola

Kymenlaakso on noin 182 000 asukkaan maakunta Kaakkois-Suomessa. Maakunnan nimi tulee sen halki kulkevasta Kymijosta, jonka lähellä ovat seudun suurimmat asutuskeskukset. Kymenlaakson maakuntakeskukset ovat Kotka ja Kouvola. Pohjois-Kymenlaakson erämaaluonto, Kymijoki, Etelä-Kymenlaakson merialue saaristoinen sekä rakennettu kulttuuriympäristö kuvastavat maakunnan monipuolisuutta ja ympäristön rikkautta.

Asukkaita Kotkassa v. 2012 tilastojen mukaan on 54 873. Saaristossa asuu vakituisesti 395 henkilöä, joista 350 asuu sillalla mantereelle liitettyllä Tiutisen saarella. Kotkan 950 neliökilometrin pinta-alasta yli 70 % on merialuetta. Kaupungilla on kaksi kaupallista keskusta, Kotkansaari ja Karhulan seutu. Elinkeinorakenne on kokenut suuren muutoksen kuluneen vuosikymmenen aikana. Nyt suurin elinkeinosektori on peruspalvelut (sisältäen julkiset palvelut), jonka osuus on noin kolmannes, kun teollisuuden osuus on huomattavasti laskenut. Liike-elämän palvelujen, rakentamisen ja kuljetuksen osuudet ovat nousseet.

Kouvola on 86 926 asukkaan maaseutumainen kaupunki, joista Leader-rahoituksen ulkopuolella eli ns. keskusta-alueilla asukkaista asuu noin 40 000. Vaikka Kouvolan ydinkeskusta on tiivis, löytyy vanhojen kuntien alueelta runsaasti virkeitä maaseutukyliä ja taajamia. Kouvola on tärkeä elementti on rautatie; Kouvola on tärkeä logistiikkakeskus ja sen sijainti pääkaupunkiseudun ja Venäjän rajan läheisyydessä luo monia mahdollisuuksia. Kuusankosken keskusta-alue on palveluiltaan kattava ja vehreän puistomainen. Vuonna 2003 Elävä Kaupunkikeskusta -palkinnon saanut Kouvola on sittemmin hieman hiljentynyt palveluiltaan. Keskustan uudelleen elävöittäminen on kuitenkin niin kaupungin kuin asukkaidenkin intressi. Perinteinen teollisuuskaupunki Kouvola on viime vuosina joutunut rakennemuutoksen kohteeksi, jonka vuoksi useita tuhansia teollisuuden työpaikkoja on menetetty.

1.4. SWOT

SWOT on tehty kansalaistoimijälähtöisen kehittämisen näkökulmasta, jotta saadaan pohja toimintasuunnitelmalle nimenomaan keskustojen omaehtoisen kehittämisen kannalta

Kansalaistoimijälähtöisen kehittämisen vahvuudet	Kansalaistoimijälähtöisen kehittämisen heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> - asukkaiden aktiivisuus ja kiinnostus - Leader-ryhmien kokemus kehittämistyöstä hyödynnettävissä erilaisia toimijoita yhteistyöhön tuova verkostomainen työtapa - suunnitelmallisuus ja pitkäjänteisyys - paikallisuudesta nouseva kehittämistarve 	<ul style="list-style-type: none"> - passivoituneet ja syrjäytyvät asukkaat - yhteisöjen yhteistyön puute - kaupunki alueilla ei perinnettä talkootyöhön - yhteisöllisyyden puute - kansalaistoimijälähtöinen kehittäminen uusi asia kaupunkilaisille - kehittämistyölle ei ole osoitettu juurikaan taloudellisia resursseja
Kansalaistoimijälähtöisen kehittämisen mahdollisuudet	Kansalaistoimijälähtöisen kehittämisen uhat
<ul style="list-style-type: none"> - monikulttuurisuuden luomat 	<ul style="list-style-type: none"> - nuorten ja opiskelijoiden poismuutto alueelta

<p>mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - maaseudun ja kaupungin raja-aitojen kaataminen luo uutta - positiivisen ilmapiirin luominen kannustaa yhdessä tekemiseen - kolmannen sektorin panos lisää asukkaiden hyvinvointia - lähidemokratian ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääntyminen - sitoutuminen toimintaan alueellisen suunnittelun kautta - nuorten ja opiskelijoiden paluumuutto alueelle 	<ul style="list-style-type: none"> - työelämän ulkopuolelle joutuvien syrjäytyvien määrän kasvu - asukkaiden väsyminen vapaaehtoistyöhön - ei olemassa olevaa, vakiintunutta toimintamallia tukemassa kansalaistoimijalähtöistä kehittämistä - taloudellisten resurssien saanti suunnitelmalliseen kehittämiseen vaikeaa
--	--

Heikkoutena nähdään kaupunkialueiden talkootyön perinteen puute sekä yleisesti keskusta-alueille osoitettujen kehittämisresurssien määrä. Talkootyön ja resurssien puute aiheuttaa joillakin alueilla asukkaiden passiivisuutta, kun taas toisilla alueilla töihin ryhdytään resurssien puutteesta huolimatta. Vahvuutena nähdään kuitenkin asukkaiden kiinnostus oman asuinalueensa kehittämiseen. Mahdollista on, että positiivinen ilmapiiri sekä vaikutusmahdollisuuksien lisääntyminen aktivoi asukkaita ja vähentää syrjäytymistä. Uhkana kuitenkin on aktiivisten talkoolaisten väsyminen siitäkin huolimatta, että kolmannen sektorin panos lisäisi ihmisten hyvinvointia. Monikulttuurisuuden hyödyntäminen sekä kaupungin ja maaseudun yhteistyön lisääntyminen luo uusia mahdollisuuksia, tuo mukaan uusia toimijoita ja kasvattaa alueiden yhteisöllisyyttä.

2. Tavoitteet ja keinoja niihin pääsemiseksi

Strateginen tavoite 2020

Kotkan ja Kouvolan keskusta-alueiden asukkaat ovat aktiivisesti mukana alueensa kehittämistyössä. Yhdistykset ja yhteisöt toimivat innostuneesti yhteistyössä yhteisen hyvän eteen ja syrjäytymisvaarassa oleville on löydetty mielekästä tekemistä pitämään heidät mukana yhteisön toiminnassa. Maahanmuuttajilla ja kantaväestöllä on luontevaa yhteistyötä yli maaseutu- ja kaupunkirajojen sekä eri ikäluokkien. Asukkailla on vaikutusmahdollisuuksia ja kaupunkien keskustat sekä lähiöt ovat eläväisiä.

2.1 Perusteet tavoitteiden asettelulle

Toimiva paikallisyhteisö perustuu yhdessä tekemiseen. Sosiaalinen pääoma kasvaa yhdessä tekemisen kautta. Erilaisia ihmisiä kokoava asukasyhdistystoiminta on suoran kansalaistoiminnan ja edustuksellisen demokratian voimavara. Kansalaisvaikuttaminen, lähidemokratia on olennainen osa myös tämän päivän kunnallista päätöksentekoa. Em. osallisuuden myötä saadaan oman asuinalueen kehittämiseen sitoutuneita asukkaita.

Paikallisyhteisöjen toiminnan vahvistaminen mahdollistuu muun muassa asuinalue suunnitelmien laatimisen avulla. Asuinalue suunnitelma voisi olla esimerkiksi kaupunginosan asukkaiden yhteinen, pitkántähtäimen suunnitelma alueensa kehittämiseksi. Yhteisöjen toiminta kaipaa toiminnallista ja taloudellista uudistumista niukkenevien resurssien maailmassa. Teemakohtaisia kumppanuuspöytiä ja alueellisia kansalaisraateja järjestämällä saadaan ylitettyä perinteiset sektorirajat ja koottua erilaisia taustoja omaavat henkilöt, yhdistykset, yritykset ja kuntien edustajat yhdessä kehittämään aluetta.

2.2 Kohderyhmät

Kohderymänä ovat kaikki kaupunkien asukkaat, yhdistykset, yhteisöt ja järjestöt (ml. ruotsinkieliset ja monikulttuuriset yhdistykset), ja erityisesti toiminnassa huomioidaan syrjäytymisvaarassa olevat, työttömät, maahanmuuttajat, nuoret sekä erityisryhmät.

Kansalaistoimijalähtöisen toiminnan on tarkoitus myös luoda siltoja asukkaiden ja kaupungin välille lähidemokratian tukemiseksi ja siksi kohderymänä ovat myös kaupunkien päättäjät sekä luottamushenkilöt.

3. Painopisteet ja niiden toteutus

Sepä ja Kasvu ovat lukuisin eri tavoin – kyselyin, olemassa olevia aineistoja hyödyntäen sekä keskustelu- ja työpajoja kaupungeissa järjestäen – keränneet tietoa siitä, mitkä asiat ovat asukkaiden mielestä tällä hetkellä keskeisiä, jotta vuonna 2020 kaupunkikeskustoissa olisi hyvä ja viihtyisä elää, ja ne tarjoaisivat työllistymismahdollisuuksia sekä kanavia sosiaaliseen osallisuuteen.

Näistä esiin nousseista asioista on luontevasti muodostunut neljä kokonaisuutta, jotka on määritelty Toimintasuunnitelman toteutumisen kannalta keskeisiksi painopisteiksi. Niiden kaikkien yhteyteen on kirjattu toimenpide-esimerkkejä sekä myös mittareita, joilla painopisteen toteutumista voidaan seurata. Mittarit pitävät sisällään sekä Kotkan että Kouvolan yhteiset tavoitteet.

3.1 Asukkaiden aktivointi, yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen

Tavoite: Tukea asukkaiden yhteisöllisyyden ja paikallisidentiteetin kehittymistä.

Esimerkkejä toimenpiteiksi:

- o yhteisöllisyyden tukemista lähiöissä yhteisellä tekemisellä: syrjäytymisen ehkäiseminen
- o arjenhallintakursseja maahanmuuttajille suomalaisen kulttuurin ja tapojen ymmärtämisen edistämiseksi
- o vapaaehtoistoiminnan tukeminen, vapaaehtoisvaihtoa
- o yhteisiä asukastapaamisiltoja, deittitapaaminen yksinäisille sydämille
- o kimpakyytitoimintaa
- o talkootyöllä leikkipaikkojen yms. kunnostaminen, alueiden siivousta yms.
- o naapuriapu

Mittarit:

- asuinympäristön kohentamistalkoita 10 kpl
- uusia yritysten ja asukkaiden yhteistyömuotoja 2 kpl
- yhteisiä tapaamisia ja tapahtumia maahanmuuttajien ja kantaväestön kesken 10 kpl

3.2 Kaupunginosayhdistysten/ kaupunkialueilla toimivien yhteisöjen toiminnan kehittäminen

Tavoite: Luoda ja vahvistaa verkostomaista toimintatapaa eri toimijoiden välille ja kehittää yhteisöjen toimintaa

Esimerkkejä toimenpiteiksi:

- o asukas-yhdistysten verkottaminen keskenään ja kylätoimijoiden kanssa sekä toiminnan tunnettuuden lisääminen
- o edistetään nuorten mukaan saamista yhteisöjen kehittämiseen tekemällä yhteistyötä alueen oppilaitosten kanssa (kampanjoita, ideakilpailuja, tilaustöitä oppilailta)
- o lisätään toimijoiden osaamista koulutusten ja neuvonnan kautta
- o kannustetaan yhdistystoimijoita kansainväliseen yhteistyöhön: esim. kummikyliä ulkomailta

- yhdistysten ja yhteisöjen esiintuominen, toiminnan näkyväksi tekeminen

Mittarit:

- asukasyhdistysten verkostoja 2 kpl
- järjestöjen yhteistoimintaverkostoja 2 kpl

3.3. Asukkaat paikalliskehittäjinä - toimintamallien kehittäminen (lähidemokratia) vrt. Helsinki ja HELKAN malli

Tavoite: tukea asukkaiden edellytyksiä ja mahdollisuuksia osallistua asuinalueensa kehittämiseen

Esimerkkejä toimenpiteiksi:

- tuetaan asuinalue suunnitelmien laadintaa ja päivittämistä sekä uusien suunnitelmaosioiden kehittelyä (maisemanhoitosuunnitelma, alueen turvallisuussuunnitelma yms.) sekä niiden kytkeytymistä kunnan ja maakunnan päätöksentekoon
- kootaan lähivaikuttamisen työkalupakki
- edistetään osallisuutta ja lähidemokratiaa järjestämällä esim. kumppanuuspöytiä, alueellisia tai teemoittaisia kansalaisraateja
- luodaan Kotkaan ja Kouvolaan paikallisen kehittämisen toimintamalli
- vuorovaikutteisten viestintäkanavien luominen (toimijoilta kaupungille - kaupungilta toimijoille)
- ”Kymenlaakson kylät” peli asuinalueiden toiminnan suunnitteluun
- olemassa olevien toimintamallien hyödyntäminen ja ottaminen käyttöön
- maaseudun ja kaupungin henkisten raja-aitojen kaataminen yhteistyössä maaseudun ja kaupungin asukkaiden kanssa

Mittarit:

- yhteisölähtöisen kehittämisen koulutuksia, työpajoja 10 kpl
- uusia asuinalue suunnitelmia 4 kpl
- lähidemokratian uusia työkaluja 2 kpl
- maaseutu-kaupunkialueiden yhteistyötoimenpiteitä 6 kpl

3.4 Kaupunkikeskustojen ja lähiöiden kehittäminen ja toiminnan lisääminen

Tavoite: tukea keskusta-alueiden ja lähiöiden toimintaa sekä lisätä vapaa-ajan toimintaa

Esimerkkejä toimenpiteiksi:

- yhteisiä toimintakeskuksia lähiöihin (toiminnallisia sisältöjä), ilta- ja päiväkahviloita
- olemassa olevien tilojen iltakäytön lisääminen
- kulttuurinvaihtoa ja sen tuotteistamista, kurssi- ja koulutustoimintaa (ruoka, tanssi, käsityö, historia, taide yms.)
- kehitetään nuorille toimintoja yhteistyössä nuorisovaltuustojen kanssa
- tuetaan yhdistysten, asukkaiden, maahanmuuttajien sektori- ja aluerajat ylittävää yhteistyötä: esim. olympialaiset, eri kulttuurien kyläiltoja (tutustuminen ja toisilta oppiminen)
- erilaisia tapahtumia: synkkyysviikko, positiivisuuden päivä, bänditapahtumia, parkkipaikkakirpputoreja, drive in -pihaleffoja, puistojamit, kaupunginosien väliset kisailut, futisturnaukset
- kotiseutukierroksia vaihtuviin kohteisiin
- harrastusmahdollisuuksien lisääminen
- geokätköjä alueille
- valaistut rakennukset
- arkkitehtuuri käännetään positiiviseksi-> betonipatikointi

Mittarit:

- asukas yhdistysten ja lähiöiden yhteistyössä toteuttamia tapahtumia 4 kpl
- itse tuotettuja uusia vapaa-ajan palveluita 6 kpl
- nuorten ideoimia toimintoja 6 kpl
- kaupunkialueiden monikulttuurisia kohtaamisia (tapahtumia, kursseja yms.) 6 kpl
- maahanmuutajien kulttuureista nousevia uusia tuotteita/palveluita (esim. ruoka, käsityö, tanssi, historia) 6 kpl

4. Toiminnan näkyvyys ja jatkuvuus

Tavoitteena on luoda toimintaa, joka jatkuu tulevaisuudessa ja koska kyse on paikallisesta kehittämisestä, löytyy kummallekin alueelle luonteva tapa kehittämistyön jatkumiselle. Leader-ryhmillä on omat visionsa siitä, miten toiminnan jatkuvuus tullaan varmistamaan, mutta kumpikin ryhmä on mukana toteutuksen tukemisessa jossakin muodossa. Siksi liikkeelle lähdetään laatimalla toimijoiden kanssa saman tien suunnitelma vuoteen 2020 ulottuen. Tämä vahvistaa jo alusta lähtien toimintamallia, missä tavallisista yksittäisten toimijoiden tai toimijaryhmien muutaman vuoden pituisista hankkeista poiketen luodaan suunnitelmalliseen ja pitkäjänteiseen työhön perustuvaa toimintaa.

4.1 Viestintä

Sepran sekä Kasvun viestintää kohdistetaan keskusta-alueille sähköisen uutiskirjeen ja tiedotuksen avulla, jossa tiedotetaan ajankohtaisista tapahtumista ja koulutuksista. Sähköpostilista kootaan mahdollisimman kattavasti kaikista yhdistyksistä ja aktiivisista henkilöistä, jotka ovat kiinnostuneet kehittämistoiminnasta tai voivat siitä hyötyä.

Lisäksi käytetään muita viestintävälineitä tarpeen mukaan ja huomioiden erilaiset kohderyhmät: www-sivut, facebook, lehdistötiedotteet ja -ilmoitukset. Kiinnitetään huomiota viestinnän kaksisuuntaisuuteen eli kuinka saadaan kaupunkialueiden toimijat vastaanottamaan viestit ja viestimään Leader-ryhmien suuntaan. Harkitun ja kohdennetun viestinnän avulla sitoutetaan toimijat viestimään asioita eteenpäin ja näin tiedonkulku toteutuu mahdollisimman laajasti kaikille alueen toimijoille.

Viestintä keskusta-alueiden toimijoiden kesken on tärkeää. Yhteisöllinen toiminta tarvitsee oikeanlaisia viestintäkeinoja, jotta tieto tavoittaa mahdollisimman laajan ihmismassan tai toisaalta kohdennetusti jonkin tietyn asukasryhmän. Lisäksi vältetään päällekkäisiltä toiminnoilta, kun eri yhteisöt ovat tietoisia toistensa toimista. Kehitetään erilaisia metodeja toimijoiden keskinäisen tiedonkulun parantamiseen sekä tiedonkulun parantamiseen asukkailta kaupungin virka- ja luottamusmiestaholle. Asukkaiden vaikutusmahdollisuudet lisääntyvät kehittyneen tiedonkulun myötä.

4.2 Osaamisen kehittäminen

Kasvu ja Sepra tukevat toimijoiden osaamisen kehittymistä tiedottamalla toimijoille erilaisista koulutusmahdollisuuksista ja muista kansalaistoimijalähtöisistä tilaisuuksista ja nettiseminaareista. Toimijoita kannustetaan maaseutu-kaupunki yhteistyöhön, jolloin kaupunkialueiden toimijat voivat saada hyviä malleja ja oppia maaseutualueiden jo pitkään jatkuneesta omaehtoisesta paikalliskehittämisestä. Koska vastaavaa toimintaa käynnistellään vuonna 2015 myös muualla Suomessa sekä eri puolilla Eurooppaa, hyödynnetään Leader-ryhmien verkostoja ja järjestetään kaupunkien toimijoille mahdollisuuksia lähteä tutustumaan muilla alueilla toteutettavaan toimintaan ja löytämään hyviä käytäntöjä omalle alueelle sekä uusia yhteistyökumppaneita.

Leader-ryhmien ja alueen oppimistarpeita kartoitetaan systemaattisesti. Hyväksi käytännöksi on havaittu sähköinen palaute- ja idealomake, joka mahdollistaa matalan kynnyksen osallistumisen paikalliseen kehittämiseen. Lomakkeita voidaan käyttää yhtenä lähidemokratiaa edistävänä toimenpiteenä ja muitakin

lähidemokratiaa edistäviä keinoja kehitetään. Ryhmien hallitusten osaamista erityisesti kaupunkialueilla tapahtuvaan paikalliseen kehittämiseen liittyen lisätään osallistamalla heitä käytännön työhön ja tarjoamalla koulutusta sekä tietoa. Hallitukset ja henkilökunta paneutuvat kehittämistyöhön soveltuviin rahoituslähteisiin ja ohjeistavat sitten alueidensa kehittämisestä kiinnostuneita rahoitukseen liittyen sekä avustavat niiden hakemisessa.

4.3 Toiminnan vakiinnuttaminen

Toiminta Kotkassa vakiinnutetaan perustamalla Sepraan kaupunkijaosto, joka seuraa Toimintasuunnitelman toteuttamista. Jaosto antaa Sepran hallitukselle esityksen eteenpäin vietävistä toimenpiteistä. Hankkeet, joita kaupunkialueella mahdollisesti toteutetaan, käsitellään ja päätetään Sepran osalta Kaupunkijaostossa ja hallituksessa. Kaupunkijaosto toteutetaan kolmikannan mukaisesti niin, että edustajista 1/3 on yhdistysten edustajia, 1/3 paikallisen julkisen sektorin edustajia ja 1/3 yksittäisiä aktiivisia asukkaita tai pienten yritysten edustajia. Kolmikanta on toimintamalli, jossa toteutuu paikallisen yhdistyssektorin, asukkaiden, yritysten ja julkisen sektorin kumppanuus. Kaupunkijaosto toimii kustannustehokkaasti ja joustavasti osana Leader-ryhmän organisaatiota, sillä jaostoon nimetään osin samoja henkilöitä kuin Sepran hallitukseen.

Kouvolan osalta toimintasuunnitelman toteutumista seuraa Pohjois-Kymen Kasvu yhdessä yhteistyötahojen kanssa. Vuosittain nimetään kaupunkijaosto, johon tulevat edustajat keskusta-alueella toimivista yhdistyksistä (edustettuina nuoret, asukasyhdistykset ja muut yhdistykset), Kasvun hallituksesta sekä Kouvolan kaupungin edustaja. Hankkeet, joita keskusta-alueella mahdollisesti toteutetaan, käsitellään kaupunkijaostossa ja hallituksessa.

Leader-ryhmien kesken ja yhteistyöverkostojen puitteissa käydään keskustelua kehittämismahdollisuuksista ja suunnitellaan yhteistyötapahtumia. Tehokkaan ja tuloksellisen toiminnan mahdollistamiseksi osallistutaan muiden järjestämiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin keskusta-alueilla sekä pyritään aktivoimaan asukkaita kehittämistoimintaan Toimintasuunnitelman toteutumiseksi.

Kansalaistoimijälähtöistä kehittämistä voidaan tukea hyvin eri tavoin, eikä kaikki tuki välttämättä tarvitse julkista rahaa. Tavoitteena on, että ennen vuotta 2020 tarpeen mukaan on voitu olla mukana esim. toteuttamassa tuen siirtoon perustuvia tai osatoteuttajia sisältäviä hankkeita ESR:n puolelta.

Käyntiin on tarkoitus lähteä vuoden 2015 alusta ESR rahoituksesta haettavalla kahdella erillisellä, kaupunkikohtaisella hankkeella toimintalinjasta 5 sen erityistavoitteesta 10.1. Tällä hankkeella pyritään lisäämään keskusta-alueiden toimijoiden valmiuksia kansalaistoimijälähtöisen kehittämisen todelliseksi käynnistämiseksi kummassakin kaupungissa, paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ja toiminta paikallisiin tarpeisiin suunnitellen, mutta kuitenkin läheisessä yhteistyössä niin, että toimijat voivat hyötyä toistensa kokemuksista ja niin erikseen kuin yhdessäkin tutustua muilla alueilla toteutettavaan toimintaan.

Sitouttamista prosessin aikana on tehty kertomalla avoimesti toimintasuunnitelman teosta ja siihen liittyvistä jatkotoimenpiteistä. Asukasilloissa on tuotu esille Leader-ryhmien mahdollisuudesta toimia kansalaistoimijälähtöisen paikalliskehittämisen tukena kaupunkialueilla toimiville yhteisölle. Avoimuudella ja jatkuvuudella tiedottamalla yhteisöt kokevat asian omakseen, jolloin sitoutumista kehittämiseen tapahtuu. Jatkossa toimintaan sitoutetaan yhteisöjä yhä lisää luomalla yhteistä me-henkeä ja vertaisuuden ilmapiiriä: kun asukkailla on vaikutusmahdollisuuksia ja heidän ideansa tulevat kuulluiksi, he sitoutuvat toimintaan helpommin.